

TÜRK HAVA KURUMU ÜNİVERSİTESİ
AÇIK ERİŞİM YÖNERGESİ

BİRİNCİ BÖLÜM

Amaç, Kapsam, Dayanak ve Tanımlar

Amaç

MADDE 1 – (1) Bu Yönergenin amacı, Türk Hava Kurumu Üniversitesinde (THKÜ) yapılan akademik, bilimsel ve entelektüel çalışmaların, Türk Hava Kurumu Üniversitesi Açık Erişim Sistemi (TAÇES)'nde depolanarak bilim dünyasının hizmetine sunulmasına ilişkin usul ve esasların belirlenmesidir.

Bu kapsamda üretilen verilerin; uluslararası standartlara uygun olarak eksiksiz derlenmesine, depolanmasına ve raporlanmasına olanak sağlayarak uzun dönem korunması ve geniş kitlelerin bunlara erişiminin güvence altına alınması, TAÇES verilerinin ulusal ve uluslararası harmanlama sistemlerince harmanlanmasıyla görünürlüğünün artması, açık erişim olarak yayınlanan veriler sayesinde yeni yapılacak araştırmalarda kamu ve özel sektörden paydaşlar ile yapılan proje ve ortak çalışma sayısında artış sağlanmasıdır.

Kapsam

MADDE 2 – (1) Bu Yönerge, THKÜ personeli ve öğrencileri tarafından gerçekleştirilen, THKÜ ve diğer kamu kurum ve kuruluşları tarafından doğrudan ya da dolaylı olarak desteklenen tüm akademik ve bilimsel çalışmaları kapsar. TAÇES'in içeriği aşağıdaki materyallerden oluşur:

- a) Bilimsel dergilerde yayımlanmış makaleler
- b) Yüksek lisans ve doktora tezleri,
- c) Konferans bildirimleri,
- ç) Seminer, panel, çalıştay metinleri, teknik notlar vb,
- d) Bilimsel araştırma projeleri, TÜBİTAK projeleri, Kalkınma Ajansı projeleri, fizibilite projeleri, KOSGEB projeleri, Avrupa Birliği ve diğer dış destekli projelerin sonuç raporları,
- e) Kitaplar,
- f) Kitap bölümleri,
- g) Patent, tescil edilmiş buluş, faydalı model bilgileri,
- ğ) Açık ders materyalleri,
- h) Kitapların bibliyografik bilgisi,
- ı) Bilimsel ve sanatsal faaliyetler vb.

Dayanak

MADDE 3 – (1) Bu yönerge, 2547 sayılı Yükseköğretim Kanununun 4 üncü maddesinin birinci fıkrasının (c) bendi ile 42 nci maddesinin birinci fıkrasının (c) ve (d) bendine dayanılarak hazırlanmıştır.

Tanımlar

MADDE 4 – (1) Bu Yönergede geçen;

- a) Açık Erişim: Araştırmacıların bilimsel çıktılarının tam metinlerine finansal, yasal ve teknik engeller olmaksızın kamuya açık internet aracılığıyla ücretsiz olarak erişebilmelerini,
- b) Açık Erişim Sistemi: Üniversite personelinin ürettiği, bilimsel çıktıların dijital ortamda toplandığı, saklandığı, indekslendiği, uzun dönem korunduğu ve dağıtımın sağlandığı hizmetler bütününe içeren açık erişim sistemini,

- c) Akademik Çalışma: Türk Hava Kurumu Üniversitesi personelinin yaratıcı faaliyetleri ve aldıkları fonlar sonucu ortaya çıkardıkları tüm araştırma sonuçlarını,
- ç) Ambargo: Araştırma sonuçlarının belli bir süre erişime kapalı olmasını,
- d) Depolama: Türk Hava Kurumu Üniversitesi personelinin ve öğrencilerinin akademik ve entelektüel katkı sağladığı çalışmasının TAÇES'e depolanma sürecini,
- e) Komisyon: Türk Hava Kurumu Üniversitesi Açık Erişim Komisyonunu,
- f) Kütüphane ve Dokümantasyon Müdürlüğü: Türk Hava Kurumu Üniversitesi Kütüphane ve Dokümantasyon Müdürlüğünü,
- g) Mütevelli Heyet: Türk Hava Kurumu Üniversitesi Mütevelli Heyetini,
- ğ) Rektör: Türk Hava Kurumu Üniversitesi Rektörünü,
- h) TAÇES: Türk Hava Kurumu Üniversitesi Açık Erişim Sistemini,
- ı) THKÜ personeli ve öğrencileri: Türk Hava Kurumu Üniversitesi personelini, yüksek lisans ve doktora öğrencilerini,
- ifade eder.

İKİNCİ BÖLÜM

Görev ve Yetkiler, Kaynaklardan Yararlanma Hakkı

Türk Hava Kurumu Üniversitesi Personelinin ve Öğrencilerinin Sorumlulukları

MADDE 5 – (1) THKÜ personelinin ve öğrencilerinin sorumlulukları şunlardır:

- a) THKÜ personeli ve öğrencileri, bulunulan yıl içerisinde gerçekleştirdikleri bilimsel çalışmalarını, kısıtlama ve benzeri koşullar nedeniyle sınırlandırılmış veya tamamen engellenmiş olmadığı sürece, en geç yayım tarihini izleyen bir aylık süre içerisinde TAÇES'e depolamakla sorumludur. Patente ilişkin bilgiler, patent yayınına takip eden bir ay içerisinde sisteme girilir.
- b) THKÜ yüksek lisans ve doktora öğrencileri tarafından tamamlanan tezler, en geç bir ay içerisinde TAÇES'e depolanmak zorundadır.
- c) THKÜ personeli, birden fazla kurumdan birden fazla yazarın iş birliği ile yaptıkları çalışmaları TAÇES'e depolar
- ç) Birden fazla THKÜ personeli tarafından gerçekleştirilmiş çok yazarlı çalışmalarda kaynağın depolama sorumluluğu, "sorumlu yazar" belirtmesi varsa sorumlu yazara, yoksa birinci yazara aittir.
- d) Her THKÜ personeli, entelektüel katkı sağladığı tüm akademik çalışmalarının, kısıtlama ve benzeri koşullar nedeniyle sınırlandırılmış veya tamamen engellenmiş olmadığı sürece son sürümlerinin TAÇES'e depolanmasından sorumludur.
- e) Her THKÜ personeli, entelektüel katkı sağladığı çalışmasının TAÇES'e kamuya açık olarak dağıtım ve koruma prensiplerine uygun olarak depolanacağını kabul eder.
- f) Yasal koşullar çerçevesinde, THKÜ personeli çalışmalarını yayıncılarla yapmış olduğu anlaşmaların koşullarını ihlal etmeyecek şekilde tüm dünyada geçerli bir lisans anlaşmasıyla, Açık Akademik Arşiv Sistemi'nde depolamaya onay verir. Yayın hakları kısıtlanmış çalışmalar, yayın haklarına sahip yayıncının yayınlama ortamına yönlendirilir.
- g) 6698 sayılı Kişisel Verilerin Korunması Kanunu kapsamında THKÜ personeli yüklediği verileri, adı, soyadı, ORCID numarası, yazar ID gibi kişisel verilerinin TAÇES'de kullanılmasını ve yayınlanmasını kabul eder.

Kütüphane ve Dokümantasyon Müdürlüğünün Sorumlulukları

MADDE 6 – (1) 2547 sayılı Yükseköğretim Kanunu'nun 4 üncü maddesinin birinci fıkrasının (c) bendi ile 42 nci maddesinin birinci fıkrasının (d) bendine göre THKÜ personelini; TAÇES'ten haberdar etmek amacıyla bilgilendirme kılavuzları hazırlar, tanıtım çalışmaları yapar.

(2) THKÜ personelinin TAÇES'e aktardıkları bilimsel çalışmaların kayıtlarını Açık Arşivler Girişimi Üst Veri Harmanlama Protokolü (OAI-PMH) standartlarına göre kontrol eder. Gerekli durumlarda düzeltme için THKÜ personeliyle birlikte çalışılır.

(3) Yıl içinde öğretim elemanlarının TAÇES'e kaydettikleri bilimsel çalışmaları, kontrol eder.

(4) THKÜ personeli ve öğrencileri yıl içinde yaptıkları bilimsel çalışmaları Kütüphane ve Dokümantasyon Müdürlüğüne iletir. TAÇES'te bulunmayan çalışmalar Kütüphane ve Dokümantasyon Müdürlüğüne listelenir. Bu listeler, öğretim elemanlarının konudan haberdar edilmesi ve gerekli işlemlerin yapılması amacıyla Bölüm Başkanlıklarına gönderilir.

(5) Lisansüstü tezlerin elektronik kopyalarının TAÇES'e aktarılmadığı durumlarda, Kütüphane ve Dokümantasyon Müdürlüğü tarafından öğrencilerin ilişik kesme belgeleri onaylanmaz. Bu işlem Enstitü Müdürlüğünün görevlendireceği kişilerin sorumluluğunda yürütülür.

(6) THKÜ personeli ve öğrencileri tarafından üretilen ve kurumun bilimsel ve entelektüel varlığını oluşturan çalışmaların TAÇES aracılığı ile erişime sunulması, uzun dönem korunarak saklanması ve güvenlik altında tutulması için Rektörlükçe gerekli teknik altyapı kurulur.

Bilgi kaynaklarını yayınlama ve yararlanma hakkı

MADDE 7 – (1) TAÇES'te bilgi kaynaklarını yayınlama ve onlardan yararlanma hakkı, aşağıda belirlenen koşullarda gerçekleştirilir.

a) TAÇES'teki çalışmaların tam metinlerine serbest erişim, yazarın kararına ve yayının telif hakkı durumuna bağlıdır.

b) İsteyen herkes TAÇES'te kayıtlı çalışmalara doğrudan erişim sağlayabilir ve bunları kullanabilir.

c) THKÜ personeli, Üniversitede çalıştıkları sürece ürettikleri her türlü bilimsel çalışmayı, TAÇES'te yayınlamak üzere kaydetmekle yükümlüdür.

ç) Telif hakkı üçüncü kişi veya kurumlarda olan yayınlar, telif hakkı koşullarına göre TAÇES'e kaydedilir.

d) TAÇES'te yer alan açık bilgi kaynakları kullanıldığında, birincil kaynağa atıf yapılması, bilimsel etik açısından gerekli ve zorunludur.

Açık Erişim Komisyonu

MADDE 8 – (1) Açık Erişim Komisyonu, ilgili Rektör Yardımcısı başkanlığında veya Rektör Yardımcısının bulunmadığı hallerde Rektör tarafından görevlendirilecek Profesör unvanına sahip bir öğretim üyesi başkanlığında en az üç üyeden oluşur.

(2) Açık Erişim Komisyonunun sekretarya işlemleri Kütüphane ve Dokümantasyon Müdürlüğü tarafından yürütülür.

Komisyonun yetki ve sorumlulukları

MADDE 9 – (1) Komisyon, açık bilim ve açık erişim konularında farkındalığı artırmak ve çalışmalara yön vermek amacıyla politikalar oluşturur.

(2) Komisyon, oluşturulan Açık Erişim Politika belgelerinin uygulama süreçlerini planlar ve takip eder.

(3) Komisyon, oluşturulan politika belgelerinin Kütüphane ve Dokümantasyon Müdürlüğü internet sayfasında yayınlanmasını sağlar.

Komisyonun Toplanması ve Kararların Alınması

MADDE 10 – (1) Komisyon, Başkanın çağrısı üzerine yılda en az iki defa toplanır ve katılanların salt çoğunluğu ile karar alır, oyların eşitliği halinde başkanın kullandığı oy yönünde çoğunluk sağlanmış sayılır.

Bilgi İşlem Müdürlüğünün sorumlulukları

MADDE 11 – (1) TAÇES yazılımının kurulumu, güncellenmesi, yedeklenmesi, uzun dönem korunarak saklanması, güvenliğinin sağlanması ve Ulusal Akademik Arşiv Sistemine açık erişim standartlarında veri aktarılması süreçlerini yürütür.

Enstitü Müdürlüğü, Bölüm ve Anabilim Dalı Başkanlıklarının sorumlulukları

MADDE 12 – (1) Yüksek lisans ve doktora tezlerinin TAÇES'e depolanması Enstitü Müdürlüğü bünyesinde görevlendirilen personel tarafından yapılır.

(2) Bölüm başkanlıkları, enstitülerde anabilim dalı başkanlıkları tarafından, öğretim elemanlarının yayınlarını TAÇES'e depolamaları hususunda duyuru ve bilgilendirme yapılır.

(3) Öğretim elemanlarının tamamlanmış yıllık bilimsel çalışmalarının bir kopyası Kütüphane ve Dokümantasyon Müdürlüğüne iletilir.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

Çeşitli ve Son Hükümler

Yürürlük

MADDE 13 – (1) Bu Yönerge, Türk Hava Kurumu Üniversitesi Mütevelli Heyetin onayladığı tarihte yürürlüğe girer.

Yürütme

MADDE 14 – (1) Yönerge hükümlerini Türk Hava Kurumu Üniversitesi Rektörü yürütür.